

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
201010554

Vår referanse
2010/02931-8 008

Dato
18.02.2011

Høring - forslag om innføring av etterforsningsplikt ved plutselig og uventet barnedød

1. Innledning

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev av 21.10.2010 med vedlegg og avtale med Kræmer vedrørende fristutsettelse.

Politidirektoratet har forelagt høringen for Kripos og samtlige politidistrikt. Vi har mottatt svar fra Gudbrandsdal-, Hordaland-, Oslo-, Rogaland-, Romerike-, Salten- og Troms politidistrikt. Svarene fra politidistriktene følger vedlagt i kopi. Disse er i noen sammenhenger innarbeidet i direktoratets uttalelse. I andre sammenhenger er det henvist direkte til uttalelsene.

Departementet foreslår å innføre en ubetinget etterforsningsplikt når barn dør plutselig og uventet, uavhengig av mistanke om straffbare forhold. Formålet med lovforslaget er å forebygge vold mot barn ved å bidra til å sikre at plutselige og uventede dødsfall hos barn undersøkes nærmere med sikte på å avgjøre om det foreligger straffbart forhold som skal forfølges av det offentlige. Det foreslås at det i straffeprosessloven gis en utvidet adgang til å foreta undersøkelser i slike tilfeller, kombinert med en plikt i påtaleinstruksen. Videre kan riksadvokaten å gi nærmere retningslinjer om gjennomføringen og om begrensninger iplikten.

Vold i nære relasjoner har i flere år vært et satsningsområde for politiet, blant annet ved etablering av funksjonen med familievoldskoordinatorer i politidistriktene i 2002, Barnehusene fra 2008 og Alarmtelefonen for barn og unge i 2009.

Politidirektoratet er, i likhet med Hordaland-, Oslo-, Rogaland-, Romerike-, Salten- og Troms politidistrikt positiv til den foreslåtte lovendringen. En etterforsningsplikt i disse sakene vil trolig medføre at etterforskningen oppleves som mindre belastende for pårørende,

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

idet de slipper å måtte forholde seg til at det foreligger en mistanke om et straffbart forhold. Ordningen vil også kunne ivareta de pårørende og andre nærståendes behov for å få visshet.

Som departementet understreker, er terskelen for å iverksette etterforskning når barn dør plutselig og uventet allerede etter gjeldende rett lav. Forslaget vil således ikke medføre store endringer.

Høringen gjelder i stor grad spørsmål som sorterer under påtalemyndighetens ansvarsområde. Politidirektoratet har følgende kommentarer til forslagene som fremkommer i høringsnotatet:

2. Kommentarer til endringsforslagene

Til kapittel 6 Forholdet til helsetjenestens dødsstedsundersøkelser

Vi har merket oss at helsetjenestens obligatoriske tilbud om frivillig dødsstedsundersøkelse ikke er omfattet av høringen.

Denne ordningen har grenseflater mot politiets etterforskning og vi tillater oss her likevel å understreke viktigheten av en tilstrekkelig rolleavklaring og ansvarsfordeling mellom helsetjenesten og politiet/påtalemyndigheten i de tilfellene hvor de pårørende samtykker i en dødsstedsundersøkelse og politiet igangsetter etterforskning. Politiets etterforskning vil videre avhenge av gode samarbeidsrutiner og tilstrekkelig informasjonsutveksling med helsevesenet.

Troms politidistrikt uttaler sammenfallende at: ”Det vil bli interessant å se utviklingen av helsetjenestens dødsstedsundersøkelser, og særlig vil samarbeidet med politiets egen etterforskning kunne tenkes å by på utfordringer. Etter vårt syn er det helt nødvendig at dette forholdet drøftes grundig og at det utarbeides klare instruksjoner for hvordan de ulike etater skal forholde seg. Forholdet til taushetsplikten må avklares og koordinering av etterforskning/undersøkelser er også påkrevd for å redusere belastning på de pårørende.”

Også Salten politidistrikt påpeker behovet for å avklare forholdet mellom politiets og helsetjenestens arbeid.

Til kapittel 7 Utformingen av ny bestemmelse

7.1 Plassering

Politidirektoratet er enig i at den nye bestemmelsen mest hensiktsmessig bør tas inn i straffeprosessloven § 224 som en utvidelse av fjerde ledd som omhandler adgang til etterforskning av brann og andre ulykker. Troms politidistrikt uttaler seg i samme retning.

Vi har for øvrig ikke bemerkninger til endringer i påtaleinstruks, punkt 7.4, eller forslag til lovtekst, punkt 7.5.

7.2 Nærmere om omfanget av etterforskningsplikten

Vi er enig i departementets forslag om at etterforskningsplikten skal omfatte alle tilfeller der barn under 18 år dør plutselig og uventet og i de vurderingene som fremkommer i punkt 7.2.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det vil kunne foreligge situasjoner og typetilfeller hvor barn dør plutselig og utventet, som – ut fra formålet med innføringen av etterforsningsplikten – vil kunne være av en slik art at de ikke bør omfattes av etterforsningsplikten.

Politidirektoratet mener, som Rogaland politidistrikt, at endringen i utgangspunktet bør være generelt utformet som for ”brann og ulykkestilfeller” i strprl. § 224 forøvrig. Etter vår oppfatning vil det være mer hensiktsmessig at de nærmere begrensninger i etterforsningsplikten fastsettes i rundskriv fra Riksadvokaten, jf. forslaget til endring av påtaleinstruksen § 7-4.

For øvrig viser vi her til uttalelsen fra Troms politidistrikt.

7.3 Henleggelse

Departementet reiser spørsmålet om en bør unnlate å meddele resultatet av etterforskningen dersom etterforskningen ikke avdekker mistenkelige forhold, tilsvarende dagens ordning for obduksjon etter krybbedød, eventuelt om det bør innføres en egen henleggelseskode som følge av lovendringsforslaget.

Politidirektoratet mener det i disse tilfellene bør gis en melding til de pårørende for å orientere de etterlatte om at politiets arbeid er avsluttet og hva resultatet av undersøkelsene ble. En slik orientering bør etter vårt syn ikke gjøres ved en egen henleggelseskode som genererer automatiserte meldinger. For å unngå ytterligere og unødvendige følelsesmessige påkjenninger hos de pårørende som følge av en slik orientering, er det mulig dette bør gjøres enten i et personlig brev, slik også Troms politidistrikt foreslår, eller ved en pårørendesamtale, som er praksis i Oslo politidistrikt i dag.

Til spørsmålet om en egen henleggelseskode påpeker Oslo politidistrikt at:

”Med hvilken kode saken henlegges vil være avhengig av hvorledes saken er registret i BL. I Oslo politidistrikt registreres disse sakene som U-saker (undersøkelsessaker) og ingen føres opp som ”anmeldt”. Dersom status på saken ikke er endret på avgjørelsestidspunktet henlegges saken med kode 016 – avgjort utenfor straffesak. Det kan muligens vurderes om det er mer riktig å bruke kode 010 – henlagt fordi forholdet ikke er straffbart, men oppfatningen her er at 016-koden er minst belastende. Det kan egentlig ikke sees at det er behov for noen ny henleggelseskode for disse sakene.”

Politidirektoratet reiser her spørsmål om den nærmere regulering av bruk av standardunderretninger knyttet til kodeverket bør utredes av Rådet for elektronisk straffesaksbehandling (RESP). Elektroniske rutiner må etter vårt syn sikre at både spørsmålet om det skal genereres en melding til de pårørende og innholdet i underretningen vurderes i det enkelte tilfelle.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet legger til grunn at de økonomiske og administrative konsekvensene vil være begrensede, og at forslaget vil kunne innføres innenfor eksisterende budsjettammer.

Politidirektoratet finner det vanskelig på grunnlag av høringsnotatet å vurdere endringsforslagets konsekvenser for politiets ressursbruk. Vi antar at ressursbruken vil

kunne synliggjøres etter at lovendringen har virket en tid og Politidirektoratet vil komme tilbake til spørsmålet når ordningen blir evaluert.

For øvrig viser vi til uttalelsene fra Rogaland- og Romerike politidistrikt.

Med hilsen

Vidar Refvik
ass. politidirektør

Steinar Talgø
seksjonsjef

Saksbehandler:
Gunnvor Hovde
Tlf: 23364129

Vedlegg:
7